

SPIONERA, v. n. 1. 1) Speja, kunska hos fienden, såsom spion. *Skicka någon till fienden all s.* — 2) Gifva akt på en annans tal och handlingar, för att omtala, angifva dem. *S. på någon. S. efter*, genom spioneri söka utforska, uppleta, finna. *S. út*, se *Uspionera*. — *Spionering*, f. 2.

SPIONERI, ---ri', n. 3. Spejande, fiendtligt kunskapande.

SPIRA, f. 1. 1) Lång, smal och rak trästam. — 2) (skepp.) En mindre rå eller bom. — 3) Lång, smal, uppskjutande spets, t. ex. Tornspira. — 4) Det slags kommandostaf, som är ett tecken till konglig värdighet. *En konungs s. Kunglig s.* — 5) (bot.) a) Se *Blomspira. S. på kål*, skott, som växer upp ifrån en kålstock, sedan huvudet blifvit aftaget. — b) Örtslägget Spiræa.

SPIRAL, -ål, a. 2. (af lat. *Spira*, krökning) Snäckformigt vriden. — *S. f. 3.* Se *Spiral-linie*. — *Ss. S-formig*.

SPIRALFJÄDER, -ålfjä'd'r, m. 2. pl. — *fjädrar*. Spiralförmig fjäder.

SPIRALGÅNG, m. 2 (anat.) En snäckformig kanal, som går ifrån örat genom hufvudskålens ben och tillhör den s. k. labyrinthen.

SPIRALKÄRL, n. 3. Spiralförmigt kärl i växter.

SPIRALLINIE, spiråll'nie, f. 3. Snäckformigt löpande linie.

SPIRALPUMP, m. 2. Se *Vattenskruf*.

SPIRALT, -ålt, adv. I spiral.

SPIRALTRAPPA, f. 1. Trappa, som går i spiral; vindeltrappa.

SPIRALÖRT, -ålr'rt, f. 3. Örten Vallisneria.

SPIRITUALISM, ----i'ssm, m. 3. (fil.) 1) Den åsigten, att intet materielt finnes, utan att allt är ande. — 2) Åsigten, att människosjelen är en ren andlig natur. — 3) Åsigten, att det kroppsliga framgår ur anden och genom den förklaras. — *Motsats: Materialism*.

SPIRITUALIST, ----i'sst, m. 3. Anhängare af spiritualismen.

SPIRITUALITET, ----ét, f. 3. Andlig natur, andlighet.

SPIRITUEL, ---å'll, a. 2. 1) Andlig. — 2) Anderik, sinnrik, qvick.

SPIRITUS, spir'ituss, m. sing. (Latinskt ord, som egentl. betyder: ande, kraft.) Se *Sprit. S. vector* (rä'cktårr), lifgifvande ande eller kraft. *S. vini*, vinsprit.

SPIRITUÖS, ---ös, a. 2. Som innehåller mycken sprit, spritstark.

SPIRKÅL, m. sing. Kålstock, som uppskjutit i spira.

SPIRLÅNGA, f. 1. Ett slags Långa (se d. o.), längre och bättre än den vanliga.

SPIR, m. sing. I. Genom kokning, stekning eller på annat sätt tillredd mat. *En god s.*

SPIR, m. 2. II. ell. SPISEL, m. 2. pl. *spislar*. (ursprungl. *Spishäll*, d. v. s. häll, sten att koka mat på.) Murad eldstad i kök eller boningsrum, med större öppning än en kakelugn. *Sitta, stå vid s-en. I, på s-en*.

SPIR, m. 2. III. (egentl. *Spets*, t. *Spieß*) Så kallas, på boktryckerier, aftrycket af en spatie, fyrkant eller kvadrat, som uppstigit till jemnhöjd med bokstäfverna.

SPISA, v. a. o. n. 1. Intaga en ordentligt tillredd måltid. *S. frukost, middag, qvällsvard. Hvad s-de ni till middagen? Han s-r på värdshus. S. borta*. — *V. a.* Se *Bespisa. S. de hungliga. S. åf*, se *Afspisa*. — *V. n.* II.

(fam.) Förslå. *Det s-r icke. Det s-r icke långt. — Spisande*, n. 4.

SPISASKA, f. sing. Aska, som blir i en spis, efter elden.

SPISBRÖD, n. sing. Groft bröd, som brukas i hvardagslag.

SPISDRICKA, n. sing. Svagdricka, svagöl.

SPISEL, se *Spis*, II.

SPISFÖRRÅD, n. 3. Förråd af mat.

SPISGÅST, m. 3. En, som spisar vid ens bord. *Han är min s.*

SPISHÄLL, f. 2. Jernhäll, hvarmed en spis är belagd.

SPISKAMMARE, m. 2. pl. — *kamrar*. 1) Kammare, der man vanligen spisar. — 2) Se *Skafferi*.

SPISKUMMIN, m. sing. Se *Kummin*.

SPISLAG, n. 3. Se *Spissällskap*.

SPISMÄSTARE, m. 5. — *ARINNA*, f. 1. Person, som förestår ett stort kök.

SPISNING, f. 2. 1) Intagande af en ordentlig måltid. — 2) Tillhandahållande af tillredd mat emot betalning. *Hålla s. Der är s.*

SPISOFFER, n. 3. Offer af tillredd mat, såsom kakor m. m.

SPISORDNING, f. 2. Viss ordning, som i hushåll eller vid inrättningar följes i afseende på tillredningen af vissa maträtter för hvarje särskilt dag i veckan, jemte bestämmande af hvarje portions storlek.

SPISQVARTER, n. 5. Ställe, der spisning hålles. *Åta på s. Hålla s.*

SPISRUM, n. 5. Rum, der man vanligen spisar.

SPISSÄLLSKAP, n. 3. o. 5. Gåster, som spisa tillsammans, isynnerhet på ett värdshus.

SPISSKÄRM, m. 2. Eldskärm för en spis.

SPISVÄRD, m. 2. — *VÄRDINNA*, f. 1. Vård ell. värdinna på ett spisquartier.

SPISÖL, n. sing. Svagare öl, som nyttjas vid måltider.

SPITS, **SPITSFUNDIG**, m. fl., se *Spets, Spetsfundig*, &c.

SPJELA, spjä'la, v. a. 1. 1) Förse med spjelar. — 2) Se *Spjelka*. — 3) (kir.) Sätta spjelar längs omkring ett brutet ben, för att hålla det i stadigt läge. [Spjåla.]

SPJELE, spjä'le, m. 2. ell. **SPJELA**, f. 1. 1) Tunt afspjelkadt stycke af trä. — 2) (kir.) Liten tunn staf af trä, papp, bleck, sulläder o. s. v., hvarmed brutna ben spjelas. [Spjåle.]

SPJELKA, v. a. 1. Klyfva i tunna, smala, långa stycken. *S. sönder*. — *S. sig*, v. r. Klyfva sig i dylika stycken. — *Spjelkande*, n. 4. [Spjåka.]

SPJELKA, f. 1. Afspjelkadt stycke. [Spjåka.]

SPJELKIG, a. 2. *S-t* kallas ett mineral, då brottytan är besatt med små kilformiga delar, hvilkas bredare ändar sammanhänga med hela mineralmassan. [Spjålkig.]

SPJELL, n. 3. 1) Jernplåt, hvarmed röret ifrån en eldstad tillstänges, för att kvarhålla värmen. *Öppna, draga upp s-et. Skjuta, stänga, slå igen s-et*. — 2) Kil under armen, på skjortor, lintyg, m. m. [Spjåll.]

SPJELNING, f. 2. Handlingen, förrättningen, då man spjelar. [Spjålning.]

SPJELVERK, n. 3. Galler af spjelor. [Spjåle-]

SPJERNA, v. n. 1. (egentl.: sparka) *S. ell. s. emot*, streta emot af alla krafter. *S. emot udden*, (egentl.) sparka emot den udd, som på-drifvare fordom brukade, för att mana på dragare; (fig.) streta emot, göra motstånd. *Det är såfångt*